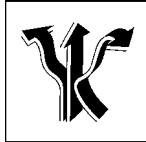

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ОБЛІК І АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”
(для спеціалістів)**

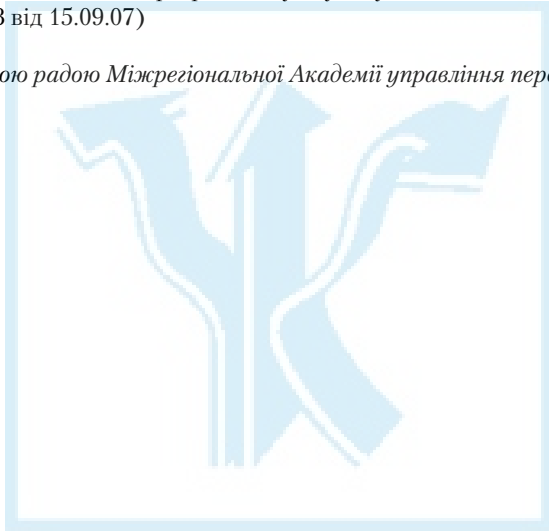
МАУП

Київ 2008

Підготовлено ст. викладачем кафедри обліку і аудиту *О. М. Ромашко*

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту
(протокол № 3 від 15.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Ромашко О. М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності” (для спеціалістів) — К.: МАУП, 2008. — 26 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності”, зміст самостійної роботи, теми рефератів до виконання самостійного завдання, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В Україні з розвитком ринкової економіки розширюються економічні зв'язки з іншими державами світу, що сприяє подальшому розвитку зовнішньоекономічної діяльності. На сьогодні зовнішньоекономічна діяльність є саме тим перспективним варіантом господарювання, що має можливості гармонійно поєднувати інтереси держави в досягненні політичної і економічної незалежності з інтересами підприємств у максимізації прибутку та у відповідному її перерозподілі.

Тому дисципліна “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності” дає можливість студентам вивчити зовнішньоекономічну діяльність, знайти методичні прийоми, набути знання, навички та певний досвід в організації і веденні обліку та аналізу зовнішньоторговельних операцій.

Мета дисципліни — набуття студентами вмінь і навичок організації та ведення бухгалтерського обліку господарської діяльності, пов'язаної із зовнішньоекономічною діяльністю, засвоєння теоретичних знань, ознайомлення з основними нормативними актами, інструктивними документами з питань бухгалтерського обліку основних зовнішньоторговельних та інших операцій з метою глибшого аналізу зовнішньоекономічних операцій.

Одним із основних завдань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності є забезпечення керівництва підприємства та інших користувачів достатньою та правдивою інформацією, необхідною для прийняття рішень. Крім того, до основних завдань дисципліни належить вивчення методів і технології обліку найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами; набуття вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Предметом є фінансово-господарські операції в зовнішньоекономічних відносинах та їх аналіз.

Однією із основних складових вивчення дисципліни є самостійна робота студентів. *Метою самостійного вивчення дисципліни* є сприяння засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формування знань, умінь і навичок щодо теорії, методології, організації, застосування здобутих знань.

Основними завданнями самостійного вивчення дисципліни є:

- засвоїти основні категорії та визначення;
- вивчити теорії та методології обліку окремих зовнішньоекономічних операцій;
- набути практичних навичок щодо відображення господарських операцій у системі рахунків;
- навчитися аналізувати діючі нормативно-правові документи;
- ознайомитися з особливостями оподаткування окремих зовнішньоторговельних операцій.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ОБЛІК І АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Загальна характеристика та основи зовнішньоекономічної діяльності
1	Предмет, суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності
2	Організація обліку зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві
3	Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту. Відображення договірних відносин у системі бухгалтерського обліку
	Змістовий модуль II. Особливості обліку розрахункових та зовнішньоекономічних операцій
4	Облік валютних та розрахункових операцій
5	Облік експортних операцій
6	Облік імпорتنих операцій
7	Облік бартерних (товарообмінних) операцій
8	Облік операцій з давальницькою сировиною
9	Облік консигнаційних та комісійних операцій

1	2
10	Змістовий модуль III. Бухгалтерський облік інших зовнішньоекономічних операцій Особливості обліку міжнародних операцій фінансово-інвестиційної діяльності
11	Облік операцій підприємств з іноземними інвестиціями
12	Змістовий модуль IV. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності Завдання економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків
13	Аналіз та оцінка ефективності експортних та імпорتنих операцій
Разом годин: 108	

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ОБЛІК І АНАЛІЗ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Змістовий модуль I. Загальна характеристика та основи зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1. Предмет, суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності

Завдання для самостійного вивчення

1. В чому сутність зовнішньоекономічної діяльності?
2. Форми здійснення зовнішньоекономічної діяльності, їх коротка характеристика.
3. Види міжнародних операцій підприємства.
4. Об'єкти та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
5. Нормативне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
6. Державний контроль за здійсненням зовнішньоекономічної діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Види міжнародних операцій підприємств.
2. Загальна побудова обліку зовнішньоекономічних операцій.

3. Основні напрями контролю за здійсненням міжнародної діяльності.
4. Характеристика основних нормативних документів, якими регулюється зовнішньоекономічна діяльність в Україні.

Література [1; 2; 5–19; 34; 36]

Тема 2. Організація обліку зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві

Завдання для самостійного вивчення

1. Порядок реєстрації суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
2. Особливості побудови обліку зовнішньоекономічної діяльності.
3. Об'єкти обліку зовнішньоекономічної діяльності.
4. Порядок відкриття рахунків в іноземній валюті.

Література [1–3; 5–19; 30; 34; 36]

Тема 3. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту. Відображення договірних відносин у системі бухгалтерського обліку

Завдання для самостійного вивчення

1. Порядок укладання міжнародних контрактів та їх реєстрація.
2. Правила “ІНКОТЕРМС” та порядок їх застосування.
3. Вплив умов, визначених Правилами “ІНКОТЕРМС”, на відображення зовнішньоекономічних операцій у бухгалтерському обліку.
4. Який вплив на податковий облік має застосування Правил “ІНКОТЕРМС”.

Література [1–3; 5–12; 20; 21; 28; 30; 34; 36]

Змістовий модуль II. Особливості обліку розрахункових та зовнішньоекономічних операцій

Тема 4. Облік валютних та розрахункових операцій

Завдання для самостійного вивчення

1. Поняття міжнародних розрахунків.

2. Види та форми міжнародних розрахунків.
3. Порядок здійснення розрахунків банківським переказом.
4. Основні форми платежів у зовнішньоекономічній діяльності.
5. Які існують недоліки при застосуванні різних форм платежів.

Питання для самоконтролю

1. Порядок продажу іноземної валюти.
2. Порядок придбання іноземної валюти.
3. Визначення фінансового результату від продажу іноземної валюти.
4. Назвіть розмір необхідних платежів при здійсненні операцій, пов'язаних з купівлею, продажем іноземної валюти.
5. Курсові різниці, їх класифікація та відображення в обліку.

Практичне завдання

1. Зареєструвати в журналі реєстрації господарські операції.
2. Скласти необхідні розрахунки.
3. Відкрити рахунки бухгалтерського обліку, записати на них операції, визначити обороти по дебету і кредиту та залишок на кінець місяця.
4. Скласти оборотно-сальдову відомість.

Дані

1. Залишки на 1 жовтня 200_ року:
    - Грошові кошти на поточному рахунку в іноземній валюті — 10000 євро.
    - Аванси, оплачені іноземним постачальникам, — 5000 дол. США.
    - Основні засоби — 20000 грн.
    - Аванси, отримані від іноземних покупців, — 5000 євро.
    - Кредиторська заборгованість перед іноземними постачальниками — 5000 євро.
    - Короткостроковий кредит в іноземній валюті 5000 дол. США.
    - Статутний капітал — 20000 грн.
- Курси валют: 1 дол. США = 5 грн; 1 євро = 6 грн.

Господарські операції за місяць

1. На поточний рахунок в іноземній валюті зараховано довгостроковий кредит в іноземній валюті в розмірі 20000 євро. Курс 1 євро = 6,10.
2. Для розрахунків з іноземними постачальниками придбано валюту (суму визначити за даними початкового сальдо). Курс МВБ – 1 євро 6,20, курс НБУ = 6,10. Підприємство здійснило всі необхідні платежі, придбана валюта була зарахована на поточний рахунок в іноземній валюті.
3. З поточного рахунку в іноземній валюті було перераховано кошти: а) заборгованість іноземному постачальнику – ?, б) нараховані проценти за кредит – ?, в) аванс іноземному постачальнику в сумі 2000 євро. Курс на дату перерахування 1 дол. = 5,12, 1 євро = 6 грн.
4. За всіма операціями відображено курсові різниці.

Література: [1–3; 5–12; 20; 21; 28; 30; 34]

Тема 5. Облік експортних операцій

Завдання для самостійного вивчення

1. Сутність та види експортних операцій.
2. Облік експортних операцій, пов'язаних з товарами, купленими для експорту, облік наявності та руху товарів.
3. Облік затрат з експорту товарів.
4. Облік доходів з експорту товарів та визначення фінансових результатів з експорту товарів. Облік експортних операцій, пов'язаних з продукцією власного виробництва.
5. Облік наявності та руху готової продукції, облік затрат з експорту готової продукції.
6. Облік доходів та визначення фінансових результатів з експорту готової продукції власного виробництва.
7. Облік експортних операцій, пов'язаних з наданням послуг та виконанням робіт.
8. Облік визначення фактичної собівартості наданих послуг та виконаних робіт за експортними угодами.
9. Облік доходів та визначення фінансових результатів з наданих послуг та виконаних робіт.
10. Облік експортних операцій на умовах авансових платежів.

Практичне завдання

1. Зареєструвати в журналі реєстрації господарські операції.
2. Скласти необхідні розрахунки.
3. Відкрити рахунки бухгалтерського обліку, записати на них операції, визначити обороти по дебету і кредиту та залишок на кінець місяця.
4. Скласти оборотно-сальдову відомість.

Дані

1. Залишки на 1 жовтня 200_ року:
    - Грошові кошти на поточному рахунку в іноземній валюті – 10000 євро.
    - Аванси, оплачені іноземним постачальникам, – 5000 дол. США.
    - Основні засоби – 20000 грн.
    - Аванси, отримані від іноземних покупців, – 5000 євро,
    - Кредиторська заборгованість перед іноземними постачальниками – 5000 євро.
    - Короткостроковий кредит в іноземній валюті – 5000 дол. США.
    - Статутний капітал – 20000 грн.
- Курси валют: 1 дол. США = 5 грн; 1 євро = 6 грн.

Господарські операції за місяць

11. Іноземному покупцеві було відвантажено готову продукцію на суму авансу, що надійшов від іноземного покупця (суму визначити за даними початкового сальдо). При вивезенні продукції було нараховано мито за ставкою 15 %, за митне оформлення – еквівалент 20 дол. США. Курс 1 дол. США = 5,05, 1 євро = 6,02 грн.

Література: [1–3; 5–12; 18; 20; 21; 28; 30; 31; 33; 34]

Тема 6. Облік імпорتنих операцій

Завдання для самостійного вивчення

1. Імпорт як елемент зовнішньоекономічної діяльності.
2. Відображення імпорتنих операцій в обліку.
3. Істотні умови договору.

4. Визначення моменту переходу права власності на товари, які імпортуються, результати робіт, послуг.
5. Формування ціни та правильність визначення митної вартості товарів.
6. Порядок нарахування та сплати митних платежів та податків.
7. Норми податкового законодавства, що стосуються операцій імпорту, і правильність їх застосування.

Практичне завдання

1. Зареєструвати в журналі реєстрації господарські операції.
2. Скласти необхідні розрахунки.
3. Відкрити рахунки бухгалтерського обліку, записати на них операції, визначити обороти з дебету і кредиту та залишок на кінець місяця.
4. Скласти оборотно-сальдову відомість.

Дані

2. Залишки на 1 жовтня 200_ року:
    - Грошові кошти на поточному рахунку в іноземній валюті — 10000 євро.
    - Аванси, оплачені іноземним постачальникам, — 5000 дол. США.
    - Основні засоби — 20000 грн.
    - Аванси, отримані від іноземних покупців, — 5000 євро.
    - Кредиторська заборгованість перед іноземними постачальниками — 5000 євро.
    - Короткостроковий кредит в іноземній валюті — 5000 дол. США.
    - Статутний капітал — 20000 грн.
- Курси валют: 1 дол. США = 5 грн; 1 євро = 6 грн.

Господарські операції за місяць

1. Від іноземного покупця надійшли товари, за які було сплачено аванс (суму визначити за даними сальдо на початок місяця). Підприємство нарахувало та сплатило з поточного рахунку в національній валюті: мито за ставкою 10 %, за послуги з оформлення еквівалент 40 дол. США, ПДВ за ставкою 20 %. Товари було оприбутковано на склад і визначено їх первісну вартість. Курс 1 дол. США = 5,05, 1 євро = 6,0 грн.

Література: [1–3; 5–12; 18; 20; 21; 28; 30; 31; 33]

Тема 7. Облік бартерних (товарообмінних) операцій

Завдання для самостійного вивчення

1. Сутність товарообмінних (бартерних) операцій.
2. Види товарообмінних (бартерних) операцій.
3. Облік товарів, відвантажених для товарообміну.
4. Облік товарів одержаних шляхом товарообміну.
5. Нормативно-правове регулювання здійснення товарообмінних операцій.

Практичне завдання

1. Зареєструвати в журналі реєстрації господарські операції.
2. Скласти необхідні розрахунки.
3. Відкрити рахунки бухгалтерського обліку, записати на них операції, визначити обороти з дебету і кредиту та залишок на кінець місяця.
4. Скласти оборотно-сальдову відомість.

Дані

5. Залишки на 1 жовтня 200_ року:
    - Грошові кошти на поточному рахунку в іноземній валюті — 10000 євро.
    - Аванси, оплачені іноземним постачальникам, — 5000 дол. США.
    - Основні засоби — 20000 грн.
    - Аванси, отримані від іноземних покупців, — 5000 євро.
    - Кредиторська заборгованість перед іноземними постачальниками, — 5000 євро.
    - Короткостроковий кредит в іноземній валюті — 5000 дол. США.
    - Статутний капітал — 20000 грн.
- Курси валют: 1 дол. США = 5 грн; 1 євро = 6 грн.

Господарські операції за місяць

1. Від іноземного покупця надійшли товари за товарообмінним договором на суму 50000 дол. США. Підприємство нарахувало та сплатило з поточного рахунку в національній валюті: мито за ставкою 10 %, за послуги з оформлення еквівалент 40 дол. США,

ПДВ за ставкою 20 %. Товари було оприбутковано на склад і визначено їх первісну вартість. Курс 1 дол. США = 5,05, 1 євро = 6,0 грн.

2. В обмін іноземному покупцю було відвантажено готову продукцію. Собівартість виготовленої продукції 200000 грн. При вивезенні за митне оформлення — еквівалент 20 дол. США. Курс 1 дол. США = 5,05, 1 євро = 6,02 грн. Було визначено фінансовий результат від бартерної операції.

Література [1–3; 5–12; 18; 20; 21; 28; 30]

Тема 8. Облік операцій з давальницькою сировиною

Завдання для самостійного вивчення

1. Сутність давальницької сировини.
2. Порядок та форми розрахунків за переробку давальницької сировини.
3. Порядок оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
4. Порядок реалізації на митній території України готової продукції, виготовленої з давальницької сировини, завезеної іноземним замовником.
5. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.

Практичне завдання

1. Зареєструвати в журналі реєстрації господарські операції.
2. Скласти необхідні розрахунки.
3. Відкрити рахунки бухгалтерського обліку, записати на них операції, визначити обороти з дебету і кредиту та залишок на кінець місяця.
4. Скласти оборотно-сальдову відомість.
5. Визначити особливості розрахунків за переробку давальницької сировини.

Дані

1. Залишки на 1 жовтня 200_року:
  - Грошові кошти на поточному рахунку в іноземній валюті — 10000 євро.
  - Аванси, оплачені іноземним постачальником, — 5000 дол. США.
  - Основні засоби — 20000 грн.

- Аванси, отримані від іноземних покупців, — 5000 євро.
  - Кредиторська заборгованість перед іноземними постачальниками — 5000 євро.
  - Короткостроковий кредит в іноземній валюті — 5000 дол. США.
  - Статутний капітал — 20000 грн.
- Курси валют: 1 дол. США = 5 грн; 1 євро = 6 грн.

1. Підприємство України отримало давальницьку сировину від іноземного замовника на 20000 дол. США. На суму платежів та податків було видано вексель, а саме: мита — 10 %, ПДВ — 20 %. Курс на дату ввезення 1 дол. США = 5,03 грн. Контрактна вартість переробки — 5000 дол. США. Витрати пов'язані з переробкою — заробітна плата — 4000 грн, відрахування на соціальне страхування — загальна ставка 40 %, амортизація виробничого обладнання — 500 грн, інші витрати — 1000 грн. Іноземний замовник перерахував кошти за переробку, курс на дату зарахування коштів — 1 дол. США = 5,05 грн. Необхідно визначити номінал векселя, який буде надано митниці, розмір витрат, доходів та фінансовий результат від здійснення операції.

2. Іноземний замовник поставив для переробки давальницьку сировину на суму 25000 євро. На день митного оформлення курс НБУ за 1 євро — 6,0 грн. При ввезенні давальницької сировини український виконавець видав податковим органам простий вексель на суму ввізного мита за ставкою 5 % та ПДВ — 20 %. Крім того було сплачено митний збір — 450 грн. За послуги переробки нерезидент ввіз сировину для розрахунків на 4000 євро. Собівартість послуг з переробки склала: заробітна плата — 9000 грн, нарахування до органів соціального страхування — загальна ставка 40 %, амортизація виробничого обладнання — 300 грн. На дату відвантаження та підписання акта виконаних робіт курс НБУ — 1 євро = 6,10, на дату оплати = 6,12 грн.

3. Іноземний замовник поставив для переробки давальницьку сировину на суму 25000 євро. На день митного оформлення курс НБУ за 1 євро — 6,0 грн. При ввезенні давальницької сировини український виконавець видав податковим органам простий вексель на суму ввізного мита за ставкою 5 % та ПДВ — 20 %. Крім того було сплачено митний збір — 450 грн. За послуги переробки нерезидент передав виконавцю частину готової продукції вартістю 4000 євро. Собівартість послуг з переробки склала: заробітна плата — 9000 грн, нарахування

до органів соціального страхування — загальна ставка 40 %, амортизація виробничого обладнання — 300 грн. На дату відвантаження та підписання акта виконаних робіт курс НБУ — 1 євро = 6,10, на дату оплати = 6,12 грн.

Література [1; 11; 12; 18; 20; 21; 28; 30; 31]

Тема 9. Облік консигнаційних та комісійних операцій

Завдання для самостійного вивчення

1. Сутність консигнаційної операції.
2. Особливості договору комісії.
3. Імпорт за договором комісії на продаж.
4. Експорт за договором комісії на продаж.
5. Митне оформлення ввезення товарів на комісію.
6. Митне оформлення вивезення товарів на комісію.

Практичне завдання

1. Зареєструвати в журналі реєстрації господарські операції.
2. Скласти необхідні розрахунки.

1. Від іноземного контрагента надійшли товари на комісію вартістю 10000 дол. США. При ввезенні було нараховано мито за ставкою 15 %, ПДВ — за ставкою 20 % та плата за митне оформлення в розмірі 20 дол. США. Курс 1 дол. США = 5,10 грн. Товар було реалізовано на території України за 70000 грн. Комісійна винагорода становила 15 % від вартості реалізованого товару. Кошти від реалізації, за вирахуванням комісійної винагороди, було перераховано іноземному консигнанту.

Література [1; 3; 6; 9; 11; 12; 15; 18; 20; 21; 23; 28; 30; 31; 33; 36]

Змістовий модуль III. Бухгалтерський облік інших зовнішньоекономічних операцій

Тема 10. Особливості обліку міжнародних операцій фінансово-інвестиційної діяльності

Завдання для самостійного вивчення

1. Порядок здійснення кредитних операцій в іноземній валюті.

2. Види кредитів.
3. Облік кредитних операцій в іноземній валюті.
4. Порядок нарахування процентів за користування кредитами в іноземній валюті.
5. Сутність лізингових операцій. Види лізингу.
6. Порядок здійснення міжнародного лізингу.

Практичне завдання

1. Зареєструвати в журналі реєстрації господарські операції.
2. Скласти необхідні розрахунки.

21 березня 200_року підприємство отримало від нерезидента кредит в іноземній валюті в сумі 12000 євро. Річна ставка — 15 %. Метод визначення кількості днів користування “факт/факт”. Термін користування кредитом — 3 місяці. Проценти нараховувались та сплачувались щомісячно в останній день місяця. Курс євро на 21.03 — 6 грн, на 31.03 — 6,10, на 30.04 — 6,08, на 31.05 — 6,10, на 21.06 — 6,12 грн. Кредит було повернуто 21 червня 200_року.

Література [2–4; 6; 10; 12; 13; 18; 20; 21; 23; 28; 30; 31; 33]

Тема 11. Облік операцій підприємств з іноземними інвестиціями

Завдання для самостійного вивчення

1. Порядок створення підприємств з іноземними інвестиціями.
2. Види та форми іноземних інвестицій.
3. Порядок ліцензування майнових інвестицій.
4. Порядок ліцензування грошових інвестицій.
5. Облік інвестицій в системі рахунків.
6. Митне оформлення інвестицій до статутних капіталів підприємств.
7. Особливості оподаткування операцій з іноземними інвестиціями.

Практичне завдання

1. Зареєструвати в журналі реєстрації господарські операції.
2. Скласти необхідні розрахунки.

Було зареєстровано підприємство з іноземними інвестиціями, статутний капітал якого складає 10000 дол. США і 100 % формується двома іноземними засновниками, доля одного — 40 %, другого — 60 %. Перший інвестор перерахував кошти на поточний рахунок в іноземній валюті, другий передав виробниче обладнання, при ввезенні якого було видано вексель на суму мита, нарахованого за ставкою 15 %. Після введення в експлуатацію обладнання було погашено вексель. Курс іноземної валюти: згідно з установчим договором — 1 дол. США = 5 грн, на дату перерахування — 1 дол. США = 5,05 грн, на дату ввезення обладнання = 5,06 грн.

Література [2–4; 6; 10; 12; 13; 18; 20; 21; 23; 28; 30; 31; 33; 36]

Змістовий модуль IV. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

Тема 12. Завдання економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків

Завдання для самостійного вивчення

1. Проблеми, що вирішуються в результаті проведення економічного аналізу.
2. Предмет аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
3. Основні завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
4. Джерела інформації при проведенні аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
5. Основні фінансові коефіцієнти та методика їх розрахунку.

Тема 13. Аналіз та оцінка ефективності експортних та імпорتنих операцій

Завдання для самостійного вивчення

1. Аналіз експорту товарів.
2. Аналіз експорту робіт та послуг
3. Аналіз структури експорту за країнами та товарами.
4. Основні критерії оцінки рентабельності експорту.
5. Оцінка ефективності експортних операцій.
6. Оцінка ефективності імпорتنих операцій.
7. Оцінка виконання зобов'язань за контрактами.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОГО ЗАВДАННЯ

1. Основні завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності.
2. Концептуальні облікові принципи зовнішньоекономічної діяльності в міжнародній практиці.
3. Роль та значення договору в ринкових умовах.
4. Порядок реєстрації зовнішньоекономічного контракту.
5. Поняття та види валютних коштів.
6. Валютний курс та фактори, що впливають на його формування.
7. Види валютних рахунків, які можна відкривати на території України, їх характеристика.
8. Порядок придбання валюти на території України.
9. Особливості обліку операцій торгівлі готівковою іноземною валютою в обмінних пунктах.
10. Складові механізми міжнародних розрахунків.
11. Поняття валютного ризику. Шляхи уникнення фінансових ризиків.
12. Види та форми кредитів, пов'язаних з зовнішньоекономічною діяльністю.
13. Облік короткострокових, середньострокових та довгострокових кредитів у системі рахунків.
14. Лізинг як форма кредитування зовнішньоекономічної діяльності, його характеристика та види.
15. Практика реалізації лізингових операцій, функції та роль комерційних банків.
16. Факторинг, особливості та умови використання в міжнародних операціях. Види факторингових операцій.
17. Форфейтинг. Економічний зміст та практичне використання в зовнішньоекономічній діяльності.
18. Проектне фінансування. Можливості використання при кредитуванні зовнішньоекономічної діяльності.
19. Облік кредитних операцій у системі рахунків.
20. Види торговельно-посередницьких операцій.
21. Основні переваги та недоліки торгівлі через посередників.
22. Терміни розрахунків за експортно-імпортні операції та відповідальність за їх дотримання.
23. Облік затрат з експорту робіт та послуг.
24. Облік експортно-імпортних операцій у системі рахунків.

25. Особливості імпорту робіт, послуг.
26. Облік затрат з імпорту робіт та послуг.
27. Основні принципи регулювання бартерних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
28. Поняття давальницької сировини та операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності.
29. Документальне оформлення операцій, пов'язаних з переробкою давальницької сировини та виготовленням з неї готової продукції.
30. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
31. Основні завдання аналізу зовнішньоекономічних зв'язків.
32. Основні методи аналізу зовнішньоекономічних зв'язків.
33. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій.
34. Аналіз та оцінка ефективності імпортних операцій.
35. Основні фінансові коефіцієнти та методика їх розрахунку.

Тестові завдання

1. Визначити, що виступає об'єктом в операціях з валютними цінностями:
  - 1.1. заробітна плата;
  - 1.2. товари;
  - 1.3. іноземна валюта;
  - 1.4. цінні папери;
  - 1.5. грошові документи;
2. Визначити, яка з наведених валютних статей не підлягає перерахунку на дату складання балансу:
  - 2.1. заборгованість іноземних покупців в іноземній валюті;
  - 2.2. безготівкові валютні кошти на рахунку в банку;
  - 2.3. іноземні кошти в підзвіті;
  - 2.4. статутний капітал;
  - 2.5. позики в іноземній валюті.
3. Визначити, яка з наведених валютних статей підлягає перерахунку на дату складання балансу:
  - 3.1. автомобіль, придбаний за іноземну валюту;
  - 3.2. готівкові кошти в іноземній валюті;
  - 3.3. матеріали, придбані за іноземну валюту;
  - 3.4. статутний капітал;
  - 3.5. додатковий капітал.

4. Визначити, що не відноситься до переліку дат, на які проводиться перерахунок коштів:
  - 4.1. дата митного оформлення товарів на експорт;
  - 4.2. дата підписання документів про фактичне виконання робіт на експорт;
  - 4.3. дата видачі зі складу готової продукції на експорт;
  - 4.4. дата затвердження авансового звіту працівника за відрядженнями;
  - 4.5. дата зарахування коштів на рахунок у банку за випискою банку.
5. Визначити, що не відноситься до об'єктів бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності:
  - 5.1. розрахункові операції;
  - 5.2. кредитні операції;
  - 5.3. прийом працівників на роботу;
  - 5.4. валютні операції;
  - 5.5. товарно-матеріальні цінності.
6. Визначити, як називається непрямий податок, яким оподатковуються високорентабельні і монопольні товари:
  - 6.1. податок на додану вартість;
  - 6.2. митний збір;
  - 6.3. податок на доходи фізичних осіб;
  - 6.4. акцизний збір;
  - 6.5. мито.
7. Визначити, який з бухгалтерських записів є помилковим:

дебет рахунку	кредит рахунку
7.1. 302 “Каса в іноземній валюті”	714 “дохід від курсової різниці”
7.2. 945 “Втрати від операційної курсової різниці”	31 “Рахунки в банку”
7.3. 945 “Втрати від операційної курсової різниці”	281 “Товари на складі”
7.4. 362 “Розрахунки з іноземними покупцями”	714 “дохід від курсової різниці”
8. Інформацію про наявність і рух грошових коштів на поточному рахунку в іноземній валюті в банку містить такий з документів:

- 8.1. виписка банку;
  - 8.2. ордер банку;
  - 8.3. акредитив;
  - 8.4. платіжне доручення;
  - 8.5. заява про прийом коштів готівкою.
9. Визначити, що відображає бухгалтерський запис Дебет 602 “Короткострокові кредити банків в іноземній валюті”, Кредит 714 “Дохід від операційної курсової різниці”:
- 9.1. надходження короткострокового кредиту банку;
  - 9.2. погашення короткострокового кредиту банку;
  - 9.3. відображена позитивна курсова різниця у зв'язку зі зміною курсу НБУ;
  - 9.4. відображена від'ємна курсова різниця у зв'язку зі зміною курсу НБУ;
  - 9.5. нарахування відсотків за кредит.
10. Визначити, що відображає бухгалтерський запис Дебет 945 “Втрати від операційної курсової різниці”, Кредит 602 “Короткострокові кредити банків в іноземній валюті”:
- 10.1. надходження короткострокового кредиту банку;
  - 10.2. погашення короткострокового кредиту банку;
  - 10.3. відображена позитивна курсова різниця у зв'язку зі зміною курсу НБУ;
  - 10.4. відображена від'ємна курсова різниця у зв'язку зі зміною курсу НБУ;
  - 10.5. нарахування відсотків за кредит.
11. Визначити, в якій сумі відображається в бухгалтерському обліку зарахована на рахунок в банку іноземна валюта, придбана на міжбанківському валютному ринку:
- 11.1 за курсом НБУ на дату придбання іноземної валюти;
  - 11.2. за курсом МВБ, за яким придбана іноземна валюта;
  - 11.3. за курсом МВБ, за яким придбана іноземна валюта, за вирахуванням комісійної винагороди банку;
  - 11.4. за курсом НБУ на дату зарахування коштів на рахунок підприємства;
  - 11.5. за курсом НБУ на дату придбання іноземної валюти за вирахуванням комісійної винагороди банку.
12. Інформацію про митне оформлення вантажів містить такий з документів:

- 12.1. виписка банку;
- 12.2. вантажно-митна декларація;
- 12.3. рахунок-фактура;
- 12.4. платіжне доручення;
- 12.5. заява про прийом коштів готівкою.
13. Продовжити визначення:
  - 13.1. Зовнішньоекономічна діяльність це —
  - 13.2. Мито — це
  - 13.3. Податок на додану вартість — це
  - 13.4. Імпорт — це митний режим
  - 13.5. Експорт — це митний режим
  - 13.6. Реекспорт — це
  - 13.7. Реімпорт — це
  - 13.8. Курсова різниця — це
  - 13.9. Монетарна стаття — це
  - 13.10. Немонетарна стаття — це
  - 13.11. Офіційний курс банку — це
  - 13.12. Валютні цінності — це
  - 13.13. Іноземна валюта — це
  - 13.14. Валюта України — це
  - 13.15. Вантажно-митна декларація — це
  - 13.16. Індекс кількісної структури експортних операцій — це
  - 13.17. Узагальнюючий коефіцієнт прострочених зобов'язань — це
  - 13.18. Оцінка ефективності експортних операцій — це
  - 13.19. Оцінка ефективності імпорتنих операцій — це
  - 13.20. Рентабельність імпорту — це
14. За даними бухгалтерського проведення:
  - розкрити зміст господарської операції та назвати первинний документ;
  - назвати об'єкти обліку, в яких відбулися зміни під впливом господарської операції;
  - назвати тип господарської операції та її вплив на підсумок балансу:
    - 14.1. д-т 302   к-т 312;
    - 14.2. д-т 92   к-т 372;
    - 14.3. д-т 152   к-т 46;
    - 14.4. д-т 974   к-т 46;
    - 14.5. д-т 951   к-т 684;

14.6. д-т 334	к-т 312;
14.7. д-т 945	к-т 602;
14.8. д-т 281	к-т 632;
14.9. д-т 632	к-т 371;
14.10.д-т 152	к-т 632.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативна

1. *Закон України* “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 р. № 976.
2. *Закон України* “Про внесення змін до Закону України “Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності” від 05.10.2000 р. № 2035-III
3. *Закон України* “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.91 р. № 959-XII
4. *Закон України* “Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах” від 04.10.01 р. № 2761-III.
5. *Закон України* “Про режим іноземного інвестування” від 25.04.96 р.
6. *Закон України* “Про податок на додану вартість” від 03.04.97 р. № 168/97-ВР (із змінами та доповненнями).
7. *Закон України* “Про оподаткування прибутку підприємства” від 22.05.97 р. № 283/97-ВР (із змінами та доповненнями).
8. *Закон Украины* “О внесении изменений в Кодекс Украины об административных правонарушениях относительно нарушения правил о валютных операциях” от 18.05.2000 г. № 1744-III.
9. *Наказ Міністерства фінансів України* “Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування” від 30.11.99 р. № 291.
10. *Положення* про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Затв. наказом Мінфіну України від 24.05.95 р. № 88: Зареєстровано в Мінюсті України 05.06.95 р. за № 168/704
11. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”: Затв. наказом Мінфіну України від 20.10.99 р. № 246.
12. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Доходи”: Затв. наказом Мінфіну України від 29.11.99 р. № 290.
13. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”: Затв. наказом Мінфіну України від 31.12.99 р. № 318.

14. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 21 “Вплив зміни валютних курсів”: Затв. наказом Мінфіну України від 10.08.2000 р. № 193.
15. *Положення* про порядок надання висновків щодо визначення операцій як таких, що належать до операцій з давальницькою сировиною: Наказ МЗЕЗ торгу України від 12.02.96 р. № 79; Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.02.96 р. за № 94/1119.
16. *Порядок* пропуску через митний кордон України та митного оформлення товарів, що підлягають експортному контролю: Затв. наказом Державного митного комітету України від 19.02.96 р. № 55.
17. *Постанова* “Про норми відшкодування витрат на відрядження в межах України та закордоном”: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.99 р. № 663, із змінами та доповненнями, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів № 1355 від 30.08.2000 р. та № 1398 від 06.09.2000 р.
18. *Постановление* “О внесении изменений в нормативно-правовые акты Национального банка Украины по вопросам кредитования в иностранной валюте”: Постановление Правления НБУ от 22.12.99 г. № 601.
19. *Постановление* “О расчетах между резидентами по векселям, выраженным в иностранной валюте”: Постановление Правления НБУ от 14.06.99 г. № 285.
20. *Изменения* и дополнения к положению о сроках уплаты акцизного сбора и представление расчета акцизного сбора: Утв. приказом ГНА Украины от 19.02.97 г. № 42.
21. *Інструкція* про порядок ведення касових операцій у народному господарстві України: Затв. Постановою Правління Національного банку України № 21 від 02.02.95 р. із змінами та доповненнями.
22. *Інструкція* № 7 “Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України”: Затв. Постановою Правління Національного банку України від 02.08.96 р. № 204.
23. *Інструкція* о перемещении валюты Украины, иностранной валюты, банковских металлов, платежных документов, других банковских документов и платежных карточек через таможенную границу Украины: Утв. Постановлением Правления Национального банка Украины от 12.07.2000 г. № 283.

24. *Інструкція* о порядке взимания налога на добавленную стоимость и акцизного сбора при ввозе товаров на таможенную территорию Украины: Утв. приказом ГТС Украины от 14.02.97 г. № 68: Зареєстровано в Мініюсте України 17.04.97 г. под № 143/1947.

Основна

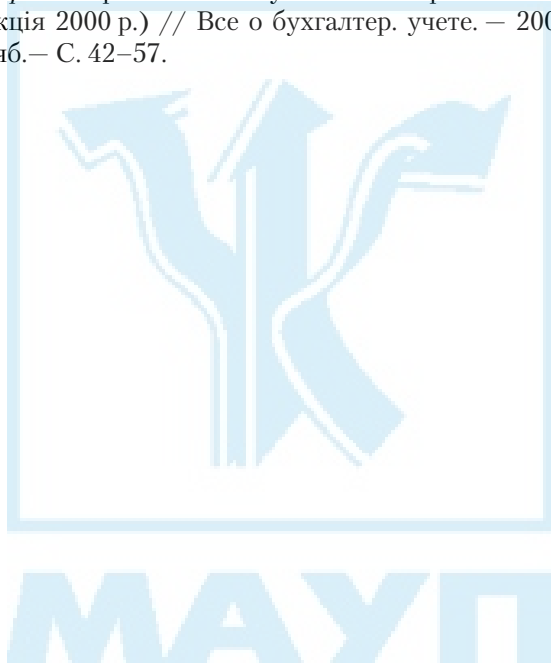
25. *Бутинець Ф. Ф. та ін.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. — 2-ге вид., допов. і переробл. / Ф. Ф. Бутинець, І. В. Жиглей, В. М. Пархоменко; За ред. Ф. Ф. Бутинця. — Житомир: ПП “Рута”, 2001. — 544 с.
26. *Кадуріна Л. О.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — К.: Слово, 2003. — 288 с.

Додаткова

27. *Андрієвская Е.* Операции с давальческим сырьем // Бизнес. Документы, комментарии консультанта. — 2005. — № 19/226/. — С. 2–3.
28. *Бабич В., Герасимович А.* Коментарі до Рекомендацій та Інструкцій з бухгалтерського обліку валових витрат і валових доходів та податку на додану вартість Міністерства фінансів України // Бухгалтер. облік і аудит. — 2005. — № 8.
29. *Голов С. Ф., Костюченко В. М.* Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами. — К.: Екаунтінг, 2000.
30. *Горицька Н. Г.* Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні з 2000 року // Бухгалтерія. Податки. Бізнес. — 2000.
31. *Горицкая Н. Г.* Учет и налогообложение операций во внешнеэкономической деятельности и с иностранной валютой. — К.: Техніка, 2003. — 72 с.
32. *Гостева Г.* Как зарегистрироваться на украинской таможне? // Вестник Аудитора Украины (Приложение к Бизнес-Информ). — 2003. — 1–30 июня. — № 11–12 (38–39). — С. 21.
33. *Єгоров Ф. О.* Ввезення (вивезення) дефектного виробу для ремонту оформлюється як тимчасове ввезення (вивезення) майна // Галицькі контракти. — 2004. — № 21. — С. 67.
34. *Кузьмінський Ю.* Організація внутрішнього оперативного обліку та контролю за здійсненням зовнішньоторговельної діяльності (експорт) // Бухгалтер. облік і аудит. — 2001. — № 2. — С. 37–38.

35. Кузьмінський Ю. А., Козак В. Г., Лук'яненко Л. І. та ін. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. — К.: Аграрна наука, 2000.
36. Лукашова И. А. Бухгалтерский учет внешнеэкономической деятельности (учебно-практическое пособие). — Донецк: ДонГУЭТ, 2004. — 158 с.
37. Лук'яненко Д. Г., Білошапка В. А., Пестрецова О. І. Спільні підприємства в Україні: Організація і умови ефективного розвитку: Підручник / За ред. Д. Г. Лук'яненка. — К.: Хвиля-Прес, 2005.
38. Міжнародні правила по тлумаченню термінів "ІНКОТЕРМС" (редакція 2000 р.) // Все о бухгалтер. учете. — 2002. — № 48. — 19 нояб. — С. 42–57.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності”.....	4
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності”.....	5
Теми рефератів до виконання самостійного завдання.....	17
Список літератури:.....	22

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>О. М. Коваленко</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Н. І. Нечипоренко</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3477

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП